

OVERHEIDSOPDRACHT VOOR DE LEVERING, INSTALLATIE EN ONDERHOUD VAN INFORMATICAMATERIAAL EN BIJHORENDE SOFTWARE.

De ervaring van het CIBG (Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest)

In zijn handleiding "Groen kopen!" benadrukt de Europese Commissie dat als alle overheden doorheen de Europese Commissie computers met lager energieverbruik zouden aankopen, dit zou leiden tot een beperking van 830 000 ton CO₂. En dan hebben we het nog niet over een beter verbruik van informaticamateriaal en een beperking van de verbruiksgoederen. Het te verbeteren ecologische potentieel is dus aanzienlijk!

Als partner van de modernisering van de overheid en bijhorende diensten heeft het Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest (CIBG) beslist ook een steentje bij te dragen door een IT-serviceaanbod voor te stellen met milieugebonden vereisten. Deze opdrachtcentrale baseert zich op haar uitgebreide materiaalkennis om die richting in te slaan en integreert er ook het begrip "totale eigendomskosten" in.

EEN "GREEN IT"-PROGRAMMA GEÏNTEGREERD IN HET DUURZAME AANKOOPBELEID

Het CIBG stelt zich tot doel het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën (ICT) te organiseren en te verspreiden bij de diverse Brusselse entiteiten: overheden, diensten, lokale, regionale en communautaire organismen en overheden, onderwijsinstellingen, hospitalen en burgers.

Als instelling van openbaar nut valt het CIBG onder de rondzendbrief van 5 februari 2009. Het is dus verplicht om een duurzaam aankoopbeleid te volgen voor overheidsopdrachten voor toebehoren en diensten. Daarbovenop wil het Centrum een voorbeeldrol vervullen en koploper zijn bij de implementatie van een duurzame informatica. Het CIBG heeft dus een Green IT programma ingevoerd. Dit integreert milieugebonden clausules in opdrachten voor het verschaffen, leveren en onderhouden van informaticamateriaal en bijhorende software.

De clausules zijn bestemd om:

- het energieverbruik te beperken;
- het geluidsniveau van de machines onder controle te houden;
- de hoeveelheid verbruiksgoederen te beperken;
- de recycling van verpakkingen en verbruiksgoederen te bevorderen.

Verder integreert het Centrum het begrip "totale eigendomskosten" in deze opdracht (uitleg hieronder).

Naast de aanbestedingen heeft het CIBG ook de eigen behoeften geanalyseerd. Die analyse is al uitgemond in verscheidene aanpassingen: individuele printers werden vervangen door gedeelde multifunctionele printers, afdrukken werden automatisch geconfigureerd naar zwart/wit, enz.

WAARNEMEN EN ANALYSEREN VAN DE INFORMATICA SECTOR: EEN VAN DE TROEVEN VAN DEZE OPDRACHTCENTRALE

Het CIBG positioneert zich als IT-opdrachtcentrale en laat zijn klanten (opdrachtgevers) profiteren van zijn IT-aanbestedingen. Administratieve vereenvoudiging, schaalvergroting, garanties rond milieugebonden meerwaarde, terbeschikkingstelling van efficiënt, weinig energieverwendend materiaal: dat zijn stuk voor stuk voordelen die deze centrale kan voorschotelen.

De snelle evolutie van de IT-technologieën wordt op de voet gevolgd door het CIBG. Via deze follow-up kan het voorafgaand aan elke aanbesteding identificeren wat de leveranciers kunnen voorstellen, zowel op technologisch vlak als qua milieuprestaties. Dit constante zoeken en analyseren van de markt vraagt tijd maar vergemakkelijkt daarna wel het opstellen van het lastenboek en het toekennen van de opdracht.

Het Centrum stelt, via zijn e-catalogus, een ruime waaier aan producten voor waarmee de overheidsdiensten zich kunnen bevoorraden. De opdrachtgevers geven rechtstreeks hun bestelling door via deze e-catalogus.

Globale eigendomskosten: besparingen bij gebruik

In een context waar de energieprijzen blijft stijgen is het zoeken naar energie-efficiënt materiaal een rendabele investering. Daarom heeft het CIBG in deze aanbesteding het begrip "globale eigendomskosten" geïntegreerd. Die bestaan uit de aankoopprijs, de eigendomskosten (gebruik en onderhoud) en de kostprijs van buitendienststelling.

Zo werd de inschrijvers gevraagd om in de voorgestelde prijs de kosten te integreren voor verbruiksgoederen (cartridges, toners, riemen, enz.) en elektriciteit voor de maximale duur van de opdracht. De berekening hield geen rekening met de evolutie van de elektriciteitsprijs maar gebeurde op basis van de prijs per KWH op het moment van de gunning van de opdracht. Hoe de prijzen ook evolueren, het geeft een idee over de verbruiksverschillen van toestellen in functie van de verschillende gebruikswijzen (standaard, ECO, stop) over drie en vijf jaar.

Neem nu het voorbeeld van de printers. In de prijs offerte moest de inschrijver het wekelijks elektriciteitsverbruik in KWH aangeven van printers, met de kostprijs die dit verbruik zou veroorzaken over één jaar, drie jaar en vijf jaar. Hij moest ook het aantal pagina's aangeven dat kon afgedrukt worden (5% dekking) in ECO-modus en standaard modus met een tonercartridge van het type voorzien in de offerte. Wanneer je de prijs kent van de verbruiksgoederen, dan begrijp je beter het belang van deze aanpak... Rekening houdend met de energieprijzen, het aantal mogelijke kopieën per cartridge, de regelmatige vervanging van de oven en de riem, is het CIBG tot het besluit gekomen dat bepaalde toestellen die duurder zijn aan de start uiteindelijk het minst kosten na vijf jaar gebruik.

Milieugebonden criteria en lastenboek

Deze opdracht bevat zes percelen¹, die zelf bestaan uit een reeks verschillende producten.

Bij de gemeenschappelijke technische clausules van de zes percelen, legde het lastenboek volgende zaken op:

- **criteria betreffende de garantie.**
 - Een garantieperiode van minimaal drie jaar voor alle hardwarecomponenten. Alle onderhouds- en herstellingskosten, kosten voor pannes en storingen zijn ten laste van de inschrijver gedurende die periode.

¹ Computers en portables, printers, multifunctionele printers, projectoren en schermen, servers, Microsoft Volume Contracts

- criteria betreffende het energieverbruik.

- Computers en schermen, en bij voorkeur ook printers, conform met de laatste versie van de Energy Star norm.
- De verplichting voor de inschrijver om:
 - voor alle pc's en portables het verbruik van het toestel in de modus idle², sleep en off³;
 - het verbruik in kWh/week aangeven voor printers en copiers;
 - in staat zijn om de gebruikers een documentatie te leveren over de troeven van verbruiksbeheer. Deze moet ook aangeven hoe correct wordt overgegaan van modus sleep naar actieve modus of hoe bepaalde vertragingwaarden kunnen geconfigureerd worden.

- criteria betreffende verbruiksgoederen.

- Verplichte vermelding van het aantal pagina's dat kan afgedrukt worden (5% dekking) in ECO-modus en standaard modus met een tonercartridge van het type voorzien in de offerte.
- De verplichting voor de inschrijver om:
 - de levensduur van de lamp van de projector in de modus "standaard" en "eco" te vermelden;
 - de periode aan te geven waarin de reserve-onderdelen nog beschikbaar zijn vanaf de productiestop van de voorgestelde producten.

- criteria betreffende recycling.

- Gebruik van zoveel mogelijk recycleerbare verpakking.
- Terugnemen van de paletten en verwijderen van overtollige verpakking (cellofaan, chips, toner...).
- De verplichting voor de inschrijver om aan te geven of hij oude toestellen terugneemt en, in dat geval, het traject te preciseren dat die toestellen afleggen.
- Een beschrijving door de inschrijver van het proces van het recupereren en recycleren van verpakking, verbruiksgoederen (toners, batterijen, enz.) en defecte wisselstukken.

- criteria betreffende ecolabels.

Computers, printers en copiers moesten beantwoorden aan de richtlijn ROHS⁴ en aan de EPEAT⁵-criteria (voor pc's en portables).

Bij de specifieke technische clausules voor elk perceel, legde het lastenboek volgende zaken op:

- Voor de computers, portables, printers, servers, projectoren en schermen: dat het geluidsniveau (in dB) van de toestellen gepreciseerd wordt;
- Voor projectoren en schermen: dat de inschrijver het maximale elektriciteitsverbruik en het elektriciteitsverbruik in sleep-modus aangeeft;
- Voor klassieke en multifunctionele printers: dat de hoeveelheden benzeen, stof en ozon uitgestoten bij het afdrucken (in mg/u) aangegeven worden; voor multifunctionele toestellen dient de inschrijver het elektriciteitsverbruik aan te geven tijdens het verbruik, in sleep-modus en in OFF-modus;
- Voor servers: dient de inschrijver het elektriciteitsverbruik aan te geven.

² Inactieve modus

³ Zoals bepaald in het label Energy Star

⁴ Restriction of the use of certain Hazardous Substances in electrical and electronic equipment: beperkt het gebruik van zes gevaarlijke stoffen in elektrisch en elektronisch materiaal.

⁵ Label voor computers en schermen dat een ecologische evaluatie biedt van elektronische producten.

Wat betreft de gunningscriteria

Voor overheidsopdrachten die de Europese drempels bereiken of overschrijden is de weging van gunningscriteria verplicht. Het criterium duurzaamheid (Green IT), met een weging van 7%, is zelf onderverdeeld in verscheidene criteria. Geluidsniveau van de toestellen, capaciteit om te beantwoorden aan de EPEAT-criteria, levensduur van de lampen en toestellen, recycling van toestellen en verpakkingen, emissiegehalten van ozon, benzeen en stof, enz. zijn stuk voor stuk elementen die tussenkwamen bij de weging. Hoe verder de leveranciers gingen in deze criteria, hoe meer punten ze ontvingen.

EEN EVALUATIEROOSTER OM DE VELE OFFERTES TE ANALYSEREN

De marktanalyse die vooraf is uitgevoerd heeft haar vruchten afgeworpen, want negentien offertes zijn ingediend bij het CIBG. Dat wijst op het belang om die vereisten te toetsen aan het daadwerkelijk beschikbare aanbod op de markt!

Ondanks het aantal offertes en de te controleren en te wegen criteria heeft de toekenningsfase van deze Europese aanbesteding slechts twee maanden geduurd. Wat de toekenning aanzienlijk vergemakkelijkt heeft, is het feit dat alle criteria die tussenkwamen bij de evaluatie al gepreciseerd waren bij de publicatie van de opdracht, dat de informaticamarkt goed gekend is en dat de technische capaciteit aanwezig was om de informatie geleverd door de inschrijvers te controleren. Als ondersteuning bij deze oefening heeft het CIBG evaluatieroosters opgesteld in de vorm van zeer volledige Excel-bladen. Die bevatten alle controleerbare en vergelijkbare criteria en gegevens om de globale eigendomskosten te berekenen. Het voordeel om vele criteria te laten meespelen in de weging is dat een leverancier niet uitgesloten wordt omdat hij niet kan beantwoorden aan één van de criteria.

DE PRIJZENKWESTIE

Ondanks het inlassen van milieugebonden vereisten is de markt toegekend voor een bedrag dat lager ligt dan de vorige jaren. Behalve bij de servers, waarvan de prijs is toegenomen in vergelijking met de vorige aanbesteding, zijn alle toestellen in prijs verlaagd met stukken betere technische prestaties.

De prestaties van de pc's zijn verdubbeld terwijl hun prijs tegelijk is verminderd met 25%. Voor de portables is de prijs met 12% gezakt voor een prestatie die toenam met meer dan 200%.

De prijs van de printers is gezakt met 23% voor gelijkaardige prestaties. Wat de copiers betreft, is de prijs met de helft afgenomen. De zogenaamde multimediaproducten, zoals interactieve schermen en projectoren, waren 10% goedkoper.

PERSPECTIEVEN

Het CIBG voert een proactief beheer om milieugebonden vereisten in te lassen in het lastenboek. Als de opdracht zich ertoe leent, zijn de integratie en controle van milieugebonden vereisten, zowel bij de toekenning van de opdracht als bij de uitvoering ervan, systematisch voorzien. De projectleiders kunnen zich baseren op een boordtabel ter zake. Sommige opdrachten, zoals opdrachten voor hardware, meubelbenodigdheden, wagens, schoonmaak, enz., bevatten automatisch milieugebonden overwegingen.

Om deze vergroening van de overheidsopdrachten te systematiseren zonder aan greenwashing⁶ te doen, zou met de benoeming van een persoon verantwoordelijk voor de implementatie en de controle van het aankoopbeheer, het inlassen van milieugebonden criteria automatisch verlopen.

Als "IT-opdrachtencentrale" biedt het CIBG aan overheidsgemeenschappen de mogelijkheid om te profiteren van een aanbesteding met kwaliteitsmateriaal, getest door de eigen diensten en met concurrerende prijzen. Als kers op de taart worden ook milieugebonden garanties

⁶ Greenwashing is een [marketing](#)-procedé dat gebruikt wordt om een [ecologisch](#) verantwoord imago te geven aan het product terwijl het gaat om een verdraaide voorstelling van de feiten of de waarheid.

verzekerd voor deze aanbesteding en wordt rekening gehouden met de eigendomskosten. Het groeiende aantal opdrachtgevers dat een beroep doet op deze centrale kan het CIBG enkel aanmoedigen om verder te gaan op de ingeslagen weg en de markt te beïnvloeden naar een duurzamere IT.

Type opdracht: opdracht voor toebehoren

Gunningswijze van de opdracht: algemene aanbesteding

Duur van de opdracht: twee jaar

Bedrag van de opdracht: 5 miljoen euro per jaar

Contactpersoon: Geert Royberghs, Verantwoordelijke Aankoopdienst

